

ואמר רבינו תם דיש לחלק בין ניטלה הציצה לפגיעה דכשינטלה לגמרי מוליד מידי דהוה אנטול הטחול (חולין דף נה.) דכשרה וניקב בסומכיה טריפה והא דלמר לקמן בין שנכרתו ציצים בין חוטי ציצים היינו דוקא שיהיו אצל נכרת אחת מן הציצים כשר ואף אם תמזי לומר דר' ישמעאל לפלוגי אהנא קמא אחי הלכתא כוותיה כיון ששמע מפיי חכמים זכרם ציבנה דהוה סמכא כדאמר בהחולין (לעיל מה): ממתני דכרמא הדר ציה וצירושלמי נמי משמע דהלכה דכשר אצל משמע לאין מוליד דא"ר זירא שמעתי שהלכה כרבי ישמעאל ואמר נמי שמואל התם אם יצא לפני בעל ציפה אחת אני מוכשירו א"ר יודן בר חיינא ובלבד שלימין ארי"י שיש לפרש צתרי גווני כלומר דוקא שנטלה האחת והאחת שלימה כשר אצל נפעה אפילו אחת גרע טפי כדפי' אצל יותר נראה לר"י לפרש שהם שתי מיצות ובלבד בשל ימין ומומרא גדולה וטוב להזכיר לרופאים לתמוך של שמאל אם אפשר ומסיים דעודא הוה קמיה דרבי אחי א"ל אין כרתי את שריי ליה אלא הוה ידעא דלא מוליד משמע דלכולהו הלכה כרבי ישמעאל דמכשר ומשמע התם מתוך המסקנה דאיידי צדי אדם: **נִיקָב** אֲמַטָּה מִן הָעֵטְרָה שֶׁבִּנְגְרוּ אֲמַטָּה מִן הָעֵטְרָה. וְאֲרִ"י דַּעַל גַּב גִּיד הָעֵטְרָה מֵאֲרַכַּת וּבְתַחֲמוֹנוֹ שֶׁל גִּיד הוֹלַכְתָּ וּמֵתַקְרַת לְרֹאשׁ הַגּוּיָה וְקֹאֲמֵר נִיקָב לַמְטָה מִן הָעֵטְרָה צַעֲלוֹנוֹ שֶׁל גִּיד וְהִנְקֵב מְפֹלֵשׁ וְהוּוּ בְתַחֲמוֹנוֹ שֶׁל גִּיד לַמְעַלָּה מִן הָעֵטְרָה לְפִי שֶׁמִּתְקַרְתָּ שֶׁסּוּקְרָה וְאֲמַר רַבִּי חֵיִיל לְאֲכַשְׁרוּי כִּיּוֹן דַּמַּלְךְ אַחַד דְּהֵיִינוּ צַעֲלוֹנוֹ הוּוּ לַמְטָה מְעַטְרָה וּמִסִּיק דַּעֲטָרָה כֹּל שֶׁהוּא מַעֲכָת וּפְסוּל כִּיּוֹן שֶׁמַּלְךְ אַחַד הוּוּ לַמְעַלָּה מִן הָעֵטְרָה וְנִרְאֶה דִּנְקֵב מְפֹלֵשׁ צַעֲלוֹנוֹ דְּאִין לֹא אֶפִּילוּ לָא נִיקָב אֲלָא עַד חֲלַל הַגִּיד וְאֶפִּילוּ לַמְטָה מְעַטְרָה פְּסוּל כִּיּוֹן שֶׁאִם הִיָּה נִקָּב מַעֲבֵר אֵל עֵבֵר הִיָּה זָכָל אַחַד לַמְעַלָּה מְעַטְרָה דִּהוּא מְכַשְׁרִין בְּסוּמָן קְוֹלָמוֹס וְכִיּוֹן דַּאֲפִ"י נַחְתָּךְ לְגַמְרֵי כֶּשֶׁר כֹּל שֶׁן נִיקָב: מְמוּלָאֵי

והרזיה סילוא ציצים. נקבו קון ציציו. לשון מחרוזת של דגים (ב"מ דף קא.) ופק מיינה. שכבת זרע: **כחוט דמוגלא**. כמין ליחה ואפי' הכי אוליד צתר הכי: **מאין הס**. זמנה אשמו: **צידי שמים**. ע"י רעמים וצדד או ממעי אמו: אי הוה כתיב הפצוע הו משמע הפצוע מעיקרו כגון ממעי אמו: **צונן**. ציצים וגיד וחוטו ציצים שהציצים תלוין בהן בתוך הכיס: **מדלא מנה ציה דורות שמע מינה**. מדלא כתיבא ציה עד דור שלישי או עשירי כמו שנאמר בזמנור ועמוני ומואבי ומצרי' א"מ משום דלאו צר אולודי הוה: **אימא משפטיה**. ששופכים רוק: **כרות שפכה** (ט). ופיו אינו שופך אלא זורק למרחוק: **מי רתיב כרות שפוך**. ממקום הרגיל לשפוך קודם לכן: **שופך**. שותת: **אידי ואידי**. קודם כריתה ולאחר כריתה: **ניקב למטה מעטרה**. צסוף הגיד כלפי קרקע והולך הנקב צאלכסון ויולא כנגדו למעלה מן העטרה כלפי הגוף: **לאכשורי**. הואיל ואין שני ראשי הנקב למעלה מעטרה דכל למטה מעטרה צשר צעלמא הוה דקדמני מתמימין' אם נשמיר לו: עטרה העטרה מלא החוט כשר. עטרה שורה גבוהה המקפת סביבות הגיד: **כל שהוא**. כיון שהנקב עובר דרך על פני כל העטרה אפי' נקב כל שהוא מעכבת מולדתו ופסול: **ואם נשפיר מעטרה נו'**. מתני' היא (לעיל דף ע.) ואכריתה קאי (א) (פירש אכרות שפכה ולא אפצוע דא): **וכלפי ראשה**. לזד גופו נשמיר מלא השער על פני רוב הקיפה אצל אם נחמכה כלפי הגוף ונשמיר מלא החוט מן העטרה על פני היקף כל הגיד צלדה כלפי קרקע פסול: **קולמוס**. כחיתוך קולמוס שמחמתין את חודו צאלכסון לכחז צה: **כמרזב**. שמתק כסילון ויש לו דפנות מצ' דדיים והחק צאלמע כמין לנור: **כמרזב שליט צה אוירא**. הרוח נכנס לתוך הדפנות ומתקרר הגיד לתוכו ואין הזרע מתצבל: **קולמוס לא שליט אוירא**. בתוך הגיד ומתצבל הזרע צחיתום כהלכתו: **האי גריד**. כמרזב גריד שכבת זרע מן הגוף צשעת תשמיש ומזריע שהרי לא נחסר הגיד מעצבו ונוגע ציצדי הרחם ומתחמם ומוליא ויורה כחך: **והאי לא גריד**. כקולמוס ע"י שנחסר עצבו ואינו נוגע צכותלי הרחם אין מתחמם כל כך ואין נמשך ממון הגוף צקילוח אלא שותת: **מידי דהוה אצרוא דחציפא**. שקלר ודק מלפניו ואינו נוגע צכותלי נקב החצית צפניו וכשהוה תוחצו וצא עד עצבו נוגע כך אע"ג שאין ראש הגיד נוגע מפניו מתחמם הוה מחמת נגיעת אחריו. אית דאמרי כקולמוס גריד שכבת זרע ממעי אשה ומוליא ואין נקלט. צרוח דחציפא שאין שיפוע ראשו נוגע צדופני החצית צצפנים: **ואפילו נכרס נמי**. כל הגיד דהא תנן אם נשמיר מעטרה מלא החוט כשר אע"פ שנחתך כל שמעטרה ולמטה: **לשנושי למרימר**. לדע אם מחודד הוה להשיב על שאלתו: **ההוא עובדא**. דהוה כמרזב: **שפייס**. חתך הצצר מכל זל ונטל דופני מרזב ועשאו כקולמוס ואכשריה כרז הוה: **גובתא**. קנה. נקב שראוי להוליא צו זרע נקתס והיה מוליא קרי דרך מי רגלים דתניא צצבורות (דף מד): שני נקבים יש צלדס אחד מוליא שמן ואחד מוליא שכבת זרע וציינהן קליפת השום: **קעניס**. מי רגלים: **לאכשורי**. שהרי אין כאן לא פצוע ולא דך ולא כרות: **ממולאי**

תורה אור השלם

1. לא יבא פצוע דקא וברות שפכה בקהל יי' דברים כג ב
2. לא יבא ממזר בקהל יי' גם דור עשירי לא יבא לו בקהל יי' דברים כג א

הגהות הב"ח

- (א) נמי משום דאיתיה ממולאי: (ב) רש"י ד"ה כרות שפכה כתיב ופיו: (ג) ד"ה ואם נשמיר וכו' קאי (פי' אכרות וכו' דכא) מא"מ. וי"צ צפ"א אינו וטוס מלמד הגיהו לפש דברי רש"י:

הגהות הגר"א

- [א] נמי רובה. י"ב גי' הרא"ש כולה. (ועמ"ש רבינו צה"ע סי' ה' סק"ו):

תוס' חד מקמאי

נקב (למעלה) (למטה) מעטרה שבנגרו למעלה מעטרה סבר ר' חייא לאכשורי. א"ל ר' אבא הכי אמר ריב"ל עטרה כל שהוה מעכבת: הא דתנן אם נשמיר מעטרה כחוט (כשר) (השערה כשר) אמר עלה בגמ' יתיב רבינא וקא מבעיא ליה מלא החוט שאמר ע"פ כולה או ע"פ רובה. א"ל רבה תוספאה מלא החוט ע"פ רובה וכלפי ראשה אמר מר זוטרא משמיה דרבינא הלכתא בין כקולמוס בין כמרזב כשר מיהא קא מיבעיא ליה למטה מעטרה או למעלה מעטרה פשיטא דלמעלה מעטרה דאי למטה מעטרה אפילו נכרת. הוה עובדא הוה בפומבדיתא דאסתחם גובתא דשכבת זרע ואפיק במקום קטנים סבר רב ביבי בר אבבי לאכשורי אמר רב פפי